

Delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvården

Detta är ett regionalt tillägg till Vårdhandboken ” [Delegering och ansvar – översikt](#)”

Innehåll

Grundläggande regler	2
Ansvar.....	2
Exempel på arbetsuppgifter förbehållen en viss yrkesgrupp	2
Användning av bröstmjölk.....	2
Blodverksamhet	2
Blodkomponenter transfusion	2
Förskrivning av vissa förbrukningsartiklar	3
Läkemedelshantering	3
Övriga medarbetares behörighet att administrera, iordningsställa och överlämna läkemedel och nutritionsprodukter.....	3
Organ och vävnadstagning för transplantation eller för annat medicinskt ändamål	3
Sjukskrivning	3
Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård	3
Vaccinationer	3
Dokumenthistorik	4
Bilaga Delegeringsbeslut	5

Delegering innebär att överföra vissa medicinska arbetsuppgifter från en **formellt kompetent personal (legitimation för yrket)** till en **reellt kompetent personal**, som rent faktiskt ska vara kapabel att utföra uppgiften. När en arbetsuppgift delegeras inom hälso- och sjukvård överläts inte bara uppgiften i sig, utan även **behörigheten** att utföra uppgiften. Det fulla ansvaret för uppgiftens utförande överförs genom delegeringen.

Grundläggande regler

- Patientsäkerhetslagen, PSL, (2010:659) 6 kap 2–3 §§
- Patientlagen (2014:821)
- Delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård (SOSFS 1997:14)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37). Ersätter SOSFS 2000:1, som upphör att gälla.

Ansvar

Enligt PSL (6 kap. 3 §) får en arbetsuppgift delegeras enbart om det är förenligt med kravet på god och säker vård. Ansvarig för att delegering utförs på ett korrekt sätt är verksamhetschefen.

Verksamhetschefen ska ta ställning till vilka arbetsuppgifter som kan utföras under eget yrkesansvar och vilka som kräver delegering.

Verksamhetschefen måste förvissa sig om att yrkesutövaren har:

- för uppgifterna **relevant utbildning (kompetens)** innan dessa överläts. Det ska poängteras att den utveckling som, genom delegering, innebär **en förskjutning av arbetsuppgifterna mellan olika yrkesgrupper aldrig får ske på bekostnad av patientsäkerheten**.

En delegering får göras under förutsättning att:

- det är förenligt med en god och säker vård, patientens behov ska vara vägledande, ex. får syftet inte vara att lösa ev. personalbrister eller av ekonomiska skäl; dock kan delegering vara ett effektivt nyttjande av kompetenser inom verksamheten. Detaljerna regleras i SOSFS 1997:14.
- det sker från en namngiven person till en annan namngiven person, ej till funktion, får ej vidaredelegeras.
- den som delegerar förvissas sig om att den som får delegationen är reellt kompetent, den som delegerar måste själv kunna utföra arbetsuppgiften.
- det är skriftligt, tidsbegränsat, gäller under högst ett år och bevaras i tre år.
- arbetsuppgiften noga anges och avgränsas så att ingen tvekan råder om vad som gäller.
- arbetsuppgiften inte beordras dvs. det är frivilligt att ta emot en delegering, den som ska ta emot delegeringen måste säga till om man inte anser sig vara reellt kompetent.
- arbetsuppgiften aldrig får delegeras om den i författning är [förbehållen en viss yrkesgrupp](#)

Delegeringsblankett, se [bilaga Delegeringsbeslut](#).

Exempel på arbetsuppgifter förbehållen en viss yrkesgrupp

För att vara säker på att författningen är aktuell, kontrollera ”gällande författningar” på socialstyrelsens hemsida. Det sker många ändringar i författningar och tillkommer många ändringsförfattningar.

Användning av bröstmjolk

SOSFS 1987:8

Blodverksamhet

SOSFS 2009:28 (finns flera ändringsförfattningar ex 2011:19).

Blodkomponenter transfusion

SOSFS 2009:29

Förskrivning av vissa förbrukningsartiklar

SOSFS 1996:21 (rätt för barnmorskor att förskriva läkemedel i födelsekontrollerande syfte).

SOSFS 2008:1 (användning av medicintekniska produkter).

SOSFS 2001:16 (kompetenskrav för sjuksköterskor vid förskrivning av läkemedel).

Läkemedelshantering

Tidigare författning SOSFS 2000:1 upphör att gälla från 2018-01-01, då författningen Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37) träder i kraft. Läkare, tandläkare och sjuksköterska får delegera. I författningen gällande delegering av arbetsuppgifter (SOSFS 1997:14) hänvisas till SOSFS 2000:1 (numera upphävd) där huvudregeln var att den som iordningsställt läkemedlet också ska administrera det, undantag fick göras om det är nödvändigt (4 kap. § 1–2).

Den nu gällande författningen medger att delegering av läkemedelshantering får ske i öppen och sluten hälso- och sjukvård för såväl iordningsställande som administrering, men ska ske restriktivt. Ambulanssjukvården är undantagen, där läkemedelshantering inte i någon omfattning får delegeras. Ett uttryckligt krav är att kunskaperna som gör mottagaren av delegering behörig ska finnas dokumenterade. Verksamhetschefen har ansvaret för att delegeringsbeslut omprövas i nödvändig omfattning.

Sjuksköterskor, som saknar behörighet att förskriva ett visst läkemedel, ges möjlighet att justera ordinationer beroende på patients individuella mål- eller mätvärden. Denna rutin med kompetenskrav ska finnas dokumenterad lokalt.

Övriga medarbetares behörighet att administrera, iordningsställa och överlämna läkemedel och nutritionsprodukter

Se ” [Standardrutiner för läkemedelshantering i Cosmic](#)” sidan 4

Organ och vävnadstagning för transplantation eller för annat medicinskt ändamål

SOSFS 2009:30 (föreskrifter om donation och tillvaratagande av organ, vävnader och celler).

SOSFS 2009:31 (vävnadsinrättningar i hälso- och sjukvården m.m.).

SOSFS 2009:32 (användning av vävnader och celler vid klinisk forskning).

Sjukskrivning

SOSFS 2005:29 (utfärdande av intyg inom hälso- och sjukvården m.m.).

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård

SOSFS 2008:18

Vaccinationer

Ordination av vaccination får inte delegeras (resevaccinationer, TBE-vaccination etc.) utöver vad som regleras i HSLF-FS 2018:43 angående sjuksköterskans behörighet inom ramen för nationella vaccinationsprogram.

Dokumenthistorik

Författare: Eva Jansson, Karin Soini Dokument överflyttat från kvalitetshandboken 2016

Revideringsdatum: 2017-10-10, 2019-06-03, 2022-06-15 Göran Günther chefsläkare, Ulla Olsson Strömberg chefsläkare ingen förändring

2023-06-25 Marie Sjödin chefssjuksköterska, Ulla Olsson Strömberg chefsläkare ingen förändring

Bilaga Delegeringsbeslut

Med dokumenterad och personlig kännedom om den medicinska yrkeskompetensen och hänvisning till Socialstyrelsens föreskrifter 1997:14 "Delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård", Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37), samt Patientsäkerhetslagen (2010:659) 6 kap 2–3 §§ delegeras uppgiften att

.....

.....

.....

till.....

Titel, personnummer.....

Avdelning, enhet, division.....

Delegeringsbeslutet gäller från och med den.....

till och med den.....

Datum ...../.....20.....

.....

Underskrift, namnförtydligande och titel

Verksamhetschef.....har informerats om beslutet.

.....
Jag är medveten om att jag har fullt yrkesansvar för den delegerade uppgiften/uppgifterna och är i övrigt förtrogen med innehållet i tillämpliga författningar och lagar.

.....

Underskrift och namnförtydligande

Originalet förvaras hos avdelningschef/motsvarande. Kopia ges till den som fått en delegerad arbetsuppgift.